

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Liczba zatrudnionych

W roku 2004 w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, zatrudnionych było 15 osób w tym 12,5 na etatach i 1 na umowę zlecenie.

PCPR organizowało i zapewniało usługi o określonym standardzie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, oraz kierowało osoby ubiegające się o przyjęcie do domów pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Wołomińskiego działają dwa domy pomocy społecznej, są to:

- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Radzyminie, ul. Konstytucji 3 Maja 7,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych w Zielonce, ul. Poniatowskiego 29.

W 2004 r. wydano 13 decyzji o umieszczeniu we własnych domach pomocy społecznej, w tym:

- DPS Zielonka - 5 decyzji,
- DPS Radzymin - 8 decyzji.

Wydaliśmy również 1 decyzję wg starych zasad finansowych do DPS w Mieni (pow. Mińsk Mazowiecki) i 1 decyzję zmieniającą (tj. o przeniesieniu z DPS do DPS) również wg starych zasad finansowych.

Zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593) dokumenty do Domu Pomocy Społecznej zbiera Ośrodek Pomocy Społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej. Ośrodek Pomocy Społecznej wydaje również decyzję o skierowaniu do wybranego Domu i decyzje o odpłatności, które są podstawą dla PCPR-u do wydania decyzji o umieszczeniu w DPS-ie. Pobyt w Domu Pomocy Społecznej jest płatny i wynosi: Radzymin - 1606 zł., Zielonka - 1587 zł., z tym, że odpłatność ustala się następująco: osoba zainteresowana 70% własnego dochodu, jeśli stanowi to kwotę mniejszą od wymaganej to osoby zobowiązane do alimentacji (tj. dzieci, rodzice, małżonkowie) odpłacają resztę według kryteriów ustawy. Jeśli osoba zainteresowana nie ma rodziny lub rodziny nie stać na pokrycie kosztów utrzymania jej członka w Domu Pomocy Społecznej, to różnicę pokrywa Gmina. Nowy sposób finansowania pobytu w DPS (ponoszenie kosztów przez rodzinę i/lub Gminę) spowodował diametralne zmniejszenie liczby osób skierowanych.

PCPR prowadziło pomoc dla niepełnosprawnych ze środków Powiatowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji społecznej dofinansowano wyjazdy na czternastodniowe turnusy rehabilitacyjne. Na ogólną liczbę złożonych 585 wniosków, przyznano 408 dofinansowań, w tym: dla osób dorosłych - 156 oraz dla 48 opiekunów dla osób dorosłych, dla dzieci niepełnosprawnych - 120 oraz dla 84 opiekunów tych dzieci. Odmownie rozpatrzono 70 wniosków, 42 osób zrezygnowało z dofinansowania.

Dofinansowano także zakup sprzętu rehabilitacyjnego, urządzeń ortopedycznych i środków pomocniczych dla 275 osób niepełnosprawnych, w tym dla dzieci niepełnosprawnych 81.

- Finansowano koszty działalności WTZ,
  - Warsztat Terapii Zajęciowej dla 24 uczestników mieści się w Ząbkach

- Dofinansowano także 6 wniosków w sprawie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych,
- Dofinansowano likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się dla 143 osób niepełnosprawnych, w tym na bariery architektoniczne dla 59 osób, a na bariery w komunikowaniu się dla 84 osób niepełnosprawnych,
- W ramach rehabilitacji zawodowej:
  - przystosowano 8 nowych stanowisk pracy oraz zrefundowano wynagrodzenia dla 17 osób niepełnosprawnych,
- Sfinansowano koszty szkoleń organizowanych przez PUP dla 5 osób niepełnosprawnych.

Opieka i tworzenie rodzin zastępczych

Rodziny zastępcze będące pod opieką PCPR otrzymują wszechstronną pomoc w postaci opieki pracownika socjalnego oraz pomocy pedagogicznej i psychologicznej w ramach poradnictwa rodzinnego. W roku 2004 u każdej rodziny co najmniej dwa razy został przeprowadzony wywiad środowiskowy przez pracownika Centrum. Podczas przeprowadzania wywiadów ustalona zostaje sytuacja socjalno-bytowa. Jednocześnie sprawdzone zostały rodziny pod względem właściwego sprawowania opieki nad dziećmi i ich wydolności wychowawczej.

Udzielano pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych:

Przyznano pomoc pieniężną dla 42 nowo powstałych rodzin - 57 decyzji; jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej - 16 decyzji; zmiana wysokości pomocy pieniężnej - 91 decyzje, zaprzestanie wypłaty pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych - 13 decyzji; pomoc na kontynuowanie nauki - 14 decyzji; odmowa pomocy na kontynuowanie nauki - 1 decyzja; zaprzestanie wypłaty pomocy na kontynuowanie nauki - 8 decyzji; wznowienie wypłaty pomocy na kontynuowanie nauki - 5 decyzji; zawieszenie wypłaty pomocy na kontynuowania nauki - 4 decyzje; pomoc na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych - 5 decyzji; pomoc rzeczowa dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych - 6 decyzji; pomoc losowa - 1 decyzja; decyzja zawieszająca pomoc pieniężną we wrześniu dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych - 4 decyzje; spłata nienależnie pobranych świadczeń - 5 decyzji; postanowienia o zawieszeniu wypłaty pomocy pieniężnej dla rodziny zastępczej - 2; wznowienie wypłaty pomocy pieniężnej dla rodziny zastępczej - 1 decyzja.

W pogotowiu rodzinnym, w roku 2004 zostało umieszczonych 6 dzieci.

Pomoc pieniężna dla pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich i specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze

- Wydano 7 decyzji przyznających pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, w tym: 4 dla wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych, 1 dla wychowanka ze specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, 2 dla wychowanka z zakładów poprawczych. Wydano także 7 decyzje zaprzestające wypłaty pomocy pieniężnej.
- Pomoc pieniężna na usamodzielnienia:
  - wydano 3 decyzji przyznających pomoc tego typu, w tym 2 dla osób wychodzących z placówek opiekuńczo-wychowawczych, 1 dla osoby opuszczającej zakład poprawczy.
- Pomoc rzeczowa:
  - wydano 3 decyzje przyznające pomoc rzeczową dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Kierowanie nieletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych

Do Domu Dziecka w Równem skierowano 8 dzieci z naszego powiatu. Kierowano również dzieci pochodzące z naszego Powiatu do placówek, które znajdowały się poza terenem Powiatu Wołomińskiego, w tym: 4 do Domu Dziecka w Dębinkach (pow. Wyszaków), 3 do Domu Dziecka na terenie Powiatu Lipsk, 4 do Domu Dziecka w Warszawie (ul. Nowogrodzka 75). Do Rodzinnego Domu Dziecka nr 1 w Wołominie skierowano 6 dzieci z naszego Powiatu.

Koordynowanie pracy Środowiskowego Domu Samopomocy

Na terenie powiatu Wołomińskiego funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych psychicznie, który ma swoją siedzibę w Wołominie przy ul. Warszawskiej 5.

W roku 2004 z tej formy pomocy skorzystały 34 osoby.

Prowadzenie Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego

Poradnia ma swoją siedzibę w Wołominie przy ul. Legionów 78. Podczas trwania dyżurów, porad osobom zgłaszającym się udzielali specjaliści tj. prawnik i psycholog od września 2004 roku pracuje drugi psycholog. Obecnie harmonogram dyżurów specjalistów przedstawia się następująco:

W związku z dużym zainteresowaniem poradami udzielanymi przez specjalistów dyżurujących w SPR, chcąc ułatwić dostęp większemu gronu ludzi potrzebującemu tego typu kompleksowej i bezpłatnej pomocy, zdecydowano się na kontynuację działalności filii SPR w Tłuszczu, zwiększając liczbę godzin, w których dyżurują specjaliści oraz uruchomić przy współudziale gminy Marki filię SPR w Markach. Również w 2004 roku złożyliśmy do Ministerstwa Polityki Społecznej projekt programu pod nazwą: „Wsparcie Dziecka i Rodziny w ramach Samorządowego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną dla Powiatu Wołomińskiego”. Dzięki otrzymanej dotacji możliwe było w ramach Specjalistycznej Poradni Rodzinnej zrealizowanie różnych zadań wynikających ze zgłoszonych przez społeczność lokalną potrzeb.

Jednym z celów projektu było zwiększenie dostępności usług pomocowych dla mieszkańców Powiatu Wołomińskiego. Naszym zdaniem cel został zrealizowany zgodnie z założeniami projektu - to znaczy wznowiona została działalność filii SPR w Markach. Została podpisana umowa o współpracy z gminą Marki na rok 2005 z możliwością przedłużenia na kolejne lata (środki PCPR i gminy). Została uruchomiona filia poradnictwa w Zielonce, aktualnie trwają rozmowy o przedłużeniu umowy na rok 2005 (jeżeli pozwoli na to budżet SPR). Zwiększono liczbę godzin dyżurów specjalistów m.in. w SPR w Wołominie, został zatrudniony (umowa zlecenie) psycholog-terapeuta (ze środków PCPR). Obecnie poradnictwo i terapia psychologiczna w SPR Wołomin jest w wymiarze 9 godzin tygodniowo (dodatkowo 2-3 godziny w formie wolontariatu), w filiach Marki i Tłuszcz po 2 godziny w tygodniu a w Zielonce 3 godziny. Porady prawne odpowiednio Wołomin - 4 godziny, Marki i Tłuszcz -2 godziny i Zielonka - 3 godziny w tygodniu. Wolontariusz pracownik socjalny (również logopeda, matematyk, harcerze, emerytowany kurator sądowy) jest dostępny w Wołominie w miarę potrzeb i wcześniejszego umówienia się telefonicznego.

Kontynuowano współpracę z samorządem lokalnym gminy Marki, Zielonka, Tłuszcz, Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, szkołami ponadgimnazjalnymi i podstawowymi szczególnie z terenów wiejskich, organizacjami pozarządowymi tj. Towarzystwo „Nasz Dom”, Towarzystwo Rozwoju Aktywności Dzieci „Szansa” oraz kuratorami sądowymi.

Uruchomiono jedną grupę szkoleniową „Szkoła dla rodziców”, wzięli w niej udział rodzice zastępczy, dyrektor pierwszego rodzinnego domu dziecka, kandydaci na rodziny zastępcze zawodowe. Od października trwa proces zawiązywania się grupy samopomocowej dla rodziców zastępczych (spotkania odbywają się w pierwsze poniedziałki miesiąca), wyłonił się lider w osobie rodzica zastępczego, PCPR wspiera go w zakresie technicznym i merytorycznym organizowania

spotkań.

Zrealizowano cykl comiesięcznego spotkania edukacyjnego dla rodziców w miesiącach IX-XII 2005 r., tematyka pedagogiczna, psychologiczna i prawna. PCPR współorganizował I Powiatową Konferencję z cyklu Polityka Prorodzinna w Powiecie Wołomińskim nt. „Rodzinna Opieka Zastępcza - Pierwszy Rodzinny Dom Dziecka w Powiecie Wołomińskim”, której jednym z celów była promocja rodzinnej opieki zastępczej.

Specjaliści z SPR aby na bazie swoich doświadczeń z pracy w poradni napisali artykuły o charakterze edukacyjno-informacyjnym, które następnie będą sukcesywnie umieszczane w lokalnej prasie oraz w innych środkach masowego przekazu np. strona internetowa starostwa i PCPR.

PCPR zorganizował spotkanie szkoleniowe z pracownikami OPS o tematyce „Znaczenie pracy socjalnej w tworzeniu gminnego i powiatowego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem” i „Zagadnienia związane z wdrożeniem nowej ustawy o pomocy społecznej”. W ramach zacieśniania współpracy z instytucjami niosącymi pomoc dziecku i rodzinie organizujemy comiesięczne spotkania z kuratorami w celu wymiany informacji i oferty pomocowej oraz w omawianiu konkretnych przypadków a przede wszystkim podejmujemy próby w opracowaniu strategii i procedur pomocy dziecku w kryzysie i określenia ram pracy i współpracy na rzecz rodziny biologicznej, której dziecko jest w umieszczone w rodzinie zastępczej.

Opowiadając na potrzeby związane z profilaktyką uzależnień, biorąc również pod uwagę „zaniedbanie” i trudności z dostępnością takich usług, w gminie Poświętne dofinansowaliśmy program profilaktyczny dla dzieci oraz program szkoleniowy dla rodziców i wychowawców w tejże tematyce.

W ramach pomocy dziecku i rodzinie będącymi w szczególnie trudnej sytuacji (rodziny dysfunkcyjne, dzieci z zespołem FAS/FAE) dofinansowaliśmy nowatorski (na terenie powiatu) program terapeutyczny dla dzieci z terenu gmin Marek i Tłuszcz - grupa dzieci i młodzieży ze specyficznymi zaburzeniami zachowania wynikającymi z alkoholowego uszkodzenia mózgu-FAS, lub z efektem alkoholowego uszkodzenia mózgu FAE.

Poniżej przedstawiamy charakterystykę ilościową i jakościową pracy specjalistów pracujących w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej i jej filiach.

Prawnik udzielił ogółem 606 porad prawnych (687 osób) oraz sporządzono pisma procesowe, nieprocesowe, projekty umów, pisma w sprawach administracyjnych.

- Większość spraw dotyczyła prawa rodzinnego: pozwy o rozwód lub separację, porady dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami, sposobu wykonania władzy rodzicielskiej praw i obowiązków małżonków. Sprawy związane z obowiązkiem alimentacyjnym m.in. pozwy o alimenty, odpowiedzi na pozwy, wezwania do zapłaty, pozwy o ustalenie obowiązku alimentacyjnego.
- Sprawy dotyczące prawa cywilnego, były to porady m.in. spadków, konfliktów sąsiedzkich, darowizn, wniosków o zniesienie współwłasności oraz o stwierdzenie nabycia spadku, pozwów o zapłatę, ustalenie istnienia stosunku najmu, wnioski o ubezwłasnowolnienie.
- Osoby mające problem z pracodawcą - sporządzono pozwy o przywrócenie do pracy, o odszkodowanie, zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.
- Sprawy karne głównie o znęcanie się nad rodziną, zawiadomienia o przestępstwie z wnioskiem o ściganie.

Sprawy dotyczące postępowania administracyjnego m.in. odwołania od odmownych decyzji ZUS, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności oraz OPS- u;

wnioski o przyznanie świadczeń: skargi na bezczynność urzędów; wzruszenie ostatecznej decyzji administracyjnej, renty rodzinnej z ZUS.

- Osoby mające problem m.in. z postępowaniem egzekucyjnym, w tym skargi na czynności komornicze i powództwa przeciwegzekucyjne, wnioski o zwolnienie z kosztów sądowych, sprawy dotyczyły zagadnień postępowania w sprawach nieletnich, uprawnień osób niepełnosprawnych. Pomoc prawna zwiierała przede wszystkim informację o istniejącym stanie prawnym, wskazania sposobów załatwienia danej sprawy lub instytucji, do której należy się zwrócić oraz ewentualnie zredagowane pisma.

Z usług psychologa w filii SPR w Tłuszczu skorzystało ogółem 65 osób, w tym: osoby uzależnione od alkoholu, osoby uzależnione od narkotyków, osoby współuzależnione z rodzin alkoholowych i dysfunkcyjnych. Przeprowadzono sesję terapii rodzinnej. Psycholog w Wołominie prowadził zajęcia dla dzieci nadpobudliwych psycho-ruchowo. W filii w Markach i Zielonce od października 2004 r. do grudnia 2004 r. z poradni skorzystało odpowiednio 7 osób i 23 osoby. W poradni w Wołominie w formie porad i terapii ogółem w 2004 roku skorzystało 296 osób. Porady i terapia dotyczyły:

- pracy psychologicznej z małżeństwami będącymi w kryzysie, w separacji, gdzie występuje przemoc,
- praca z dziećmi i młodzieżą z problemami wychowawczymi tj. agresja, wagary, wulgarne zachowania, nadpobudliwość,
- pomoc rodzinom po rozwodzie,
- praca z rodzinami zastępczymi,
- porady dotyczące wychowania dzieci w okresie dojrzewania, edukacyjne, zdrowotne,
- pomoc psychologiczna dziecku, które doświadczyło przemocy seksualnej.

Pomoc uchodźcom

W roku 2004 PCPR udzielił pomocy mającej na celu wspieranie procesu integracji jednej rodzinie uchodźców (6 osób).

Koordinowanie prac Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Na terenie Powiatu Wołomińskiego funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Markach przy ul. Piłsudskiego 41, prowadzony jest on zgodnie z umową przez Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa”. Celem Ośrodka jest prowadzenie interwencji kryzysowej dla rodzin i dzieci tego potrzebujących, zamieszkałych na terenie Powiatu Wołomińskiego. Ośrodek realizował te cele poprzez:

- interwencję kryzysową (w formie bezpośredniego rozpoznania i reagowania w poszczególnych zgłaszanych przypadkach),
- prowadzenie hostelu dla 10 osób,
- realizowanie profilaktyki środowiskowej i edukacji rodziców w formie terapii indywidualnej i grupowej,
- prowadzenie funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej.

Opis realizowanych zadań:

- prowadzenie informacji telefonicznej - telefon interwencyjny,

Pomoc świadczona była przez telefon na terenie Ośrodka (505 zgłoszeń) dyżury od poniedziałku do piątku w godzinach 10 - 19 pełnili: psycholog, pedagog - pracownik socjalny. W sytuacjach wymagających kontaktu ze specjalistami osoby kierowane były do ambulatorium Ośrodka.

- działalność ambulatoryjna,

Na ten rodzaj działalności składały się różne formy poradnictwa, psychoterapii indywidualnej i grupowej, konsultacje w zakresie pracy socjalnej z rodzinami, pomoc w opracowaniu wniosków i pozwów sądowych. Z tej formy pomocy skorzystało 92 osoby.

- Hostel,

W okresie sprawozdawczym w hostelu przebywało 19 osób. Wiele osób decyduje się na terapię w ambulatorium (indywidualną i rodzinną).

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracowało z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Powiatu Wołomińskiego, na polu pomocy społecznej. Zajmują się one zależnie od profilu rozwiązywaniem problemów konkretnego kręgu osób oraz pomocą tymże osobom i ich rodzinom. Według profilu działalności można wyróżnić kilka typów omawianych placówek, które specjalizują się we właściwych sobie formach aktywności w zakresie rozwiązywania problemów danej grupy oraz określone spektrum usług i form pomocy tym osobom. Najszerszą współpracę PCPR prowadziło z następującymi organizacjami:

- Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Markach, ul. Piłsudskiego 41,
  - współpraca przy prowadzeniu sześciu Ośrodków w ramach programu „Ośrodki Pomocy Dziecku i Rodzinie” mających na celu zorganizowanie w lokalnym środowisku wsparcia i pomocy w zakresie opieki, wychowania i terapii oraz interwencji kryzysowej dla dzieci i rodzin tego potrzebujących. Stworzenie warunków rozwoju dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych demoralizacją poprzez wyzwalanie i wspieranie inicjatyw w dziedzinie wychowania, opieki i pracy socjalnej. Przeciwdziałanie rozszerzaniu się problemu sieroctwa społecznego poprzez skierowanie działań na rodzinę i dziecko zagrożone niedostosowaniem społecznym, ubogich i niewydolnych wychowawczo,
  - współpraca przy prowadzeniu Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Warszawie, ul. Kredytowa 1a,
  - współpraca przy prowadzeniu ośmiu Środowiskowych Ognisk Wychowawczych z programem wychowawczo-terapeutycznym, opiekuńczym i profilaktyczno-resocjalizacyjnym.

Na początku 2004 r. otwarto „Zespół ośrodków wsparcia”, segment budynku przy ul. Legionów służący poradnictwu i grupom samopomocy działającym w zakresie pomocy społecznej i rehabilitacji. Znalazło w nim miejsce Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne. Punkt konsultacyjny Towarzystwa „Powrót z U”, ośrodek terapii dla dzieci z wadą słuchu oraz sala konferencyjna używana przez różne grupy, w tym grupy pomocowe.

Mieszkania chronione

PCPR ze środków finansowych uzyskanych w ramach dotacji przyznanej przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej na projekt „Mieszkanie chronione-Gniazdo” utworzyło 4 mieszkania chronione, w których może przebywać 4 - 8 usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych i rodzin zastępczych. Pod koniec 2004 r. w mieszkaniu chronionym przebywały 4 osoby: 2 wychowanki domu dziecka, 1 wychowanek rodziny zastępczej i 1 wychowanek zakładu poprawczego.

Na bieżąco udzielano informacji o prawach i uprawnieniach

Zadanie jest realizowane przez PCPR od czasu powstania specjalistycznej poradni rodzinnej, w której pracuje prawnik i psycholog.

Informacje o prawach i uprawnieniach otrzymują także nasi klienci od pracowników Centrum zatrudnionych na wszystkich stanowiskach a szczególnie przez pracowników socjalnych. Niezależnie od tego zatrudniony jest specjalista pracy socjalnej. W/w jest do dyspozycji interesantów w godzinach popołudniowych trzy razy w tygodniu.

Najczęściej klienci potrzebują informacji w zakresie prawa.

Szkolenia PRIDE

Program szkolenia kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych PRIDE jest programem amerykańskim, który wykorzystywany jest również w wielu krajach europejskich, takich jak Holandia, kraje skandynawskie czy Węgry. Jest to program przygotowany w oparciu o kilkudziesięcioletnie doświadczenie praktyków i teoretyków w dziedzinie rodzinnej opieki zastępczej w wielu krajach świata. Program świetnie nadaje się do użycia w Polsce, ponieważ nie odnosi się do amerykańskich warunków czy możliwości, ale raczej umiejętności (kompetencji) jakie powinny posiadać osoby przygotowujące się do pełnienia opieki zastępczej. Zaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych, jak i przede wszystkim psychicznych i emocjonalnych

- obowiązki opiekunów zastępczych są takie same na całym świecie, tak jak taki sam jest ból i rozpacz dziecka, które utraciło własnych rodziców.

W roku 2004 pracownicy Centrum - trenerzy programu skończyli rozpoczęte w roku 2003, szkolenie IV grupy kandydatów obejmujących 14 rodzin, z których 8 ukończyło szkolenie, niestety dotychczas nikt z kandydatów nie ubiegał się o kwalifikacje. Szkolenie V grupy rozpoczęło się w kwietniu 2004 r., przeszkolono 7 rodzin, z których 6 ukończyło szkolenie, aktualnie 3 rodziny czekają na zakwalifikowanie.

Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb

Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu „Usłyszeć Świat”.

W wyniku nawiązania przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie współpracy ze Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu „Usłyszeć Świat” w roku 2002 na terenie naszego powiatu powstał Ośrodek Terapii dla Dzieci z wadą słuchu. Powiat pragnąc uczestniczyć w realizacji tego projektu, przeznaczył na ten cel lokal i częściowo wyposażył Ośrodek; Stowarzyszenie ze swojej strony zapewniło specjalistyczną kadrę (logopeda, psycholog, pedagog). Podjęte kroki umożliwiły uruchomienie Ośrodka, w którym specjalistyczną opieką objęte zostały dzieci z uszkodzonym narządem słuchu i ich rodziny. Osoby te uczestniczą w zajęciach ogólnorozwojowych, wychowaniu słuchowym, ćwiczeniach recepcji i percepcji słuchu, oddechowych, fonacyjnych, artykulacyjnych, komunikacji werbalnej, rozwijają słownictwo bierne i czytanie, objęte są pomocą psychologa i pedagoga. Pracownicy Ośrodka w uzasadnionych przypadkach prowadzą zajęcia w domu rodzinnym dziecka (np. u dzieci z porażeniem mózgowym) a ponadto w placówkach edukacyjnych, do których uczęszczają podopieczni. Obecnie pomocą Ośrodka objętych jest 56 osób.

Szkolenia

W 2004 roku zadania z zakresu szkolenia i doskonalenia zawodowego kadry pomocy społecznej i doradztwa zawodowego kadr pomocy społecznej i doradztwa medycznego dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych z naszego powiatu, PCPR realizowało poprzez:

- bieżącą współpracę z kierownikami Ośrodków Pomocy Społecznej we wdrażaniu ukazujących się aktów prawnych takich jak: ustawa o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, ustawa o rencie socjalnej, ustawa o zatrudnieniu socjalnym, ustawa o zmianach w ustawie o pomocy społecznej, zasiłkach rodzinnych itp.,
- świadczenie doradztwa metodycznego w postępowaniu administracyjnym przed samorządowym kolegium odwoławczym,
- udzielanie porad w zakresie stosowania kodeksu postępowania administracyjnego,
- opracowywanie dla OPS-ów niektórych wzorów decyzji administracyjnych,
- konsultacje pracowników w siedzibie OPS (Ząbki, Strachówka, Jadów, Klembów, Radzymin),
- zorganizowanie w czerwcu 2004 r. narady poświęconej omówieniu głównych kierunków pracy PCPR w budowaniu systemu opieki nad dzieckiem i rodziną we współpracy z OPS-ami; przedstawiona została wykładnia niektórych przepisów nowej ustawy o pomocy społecznej obowiązujących od 1 maja 2004 r. w przedmiocie opieki nad: seniorami, małoletnimi w rodzinach zastępczych, dziećmi przebywającymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub domach dziecka; omówione zostały trudne sprawy wynikające podczas codziennej pracy podmiotów uczestniczących w naradzie,
- zorganizowanie w październiku 2004 r. spotkania poświęconego znaczeniu pracy socjalnej w tworzeniu gminnego i powiatowego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, w spotkaniu brali udział kierownicy i pracownicy OPS-ów z terenu Powiatu Wołomińskiego, pracownicy PCPR-ów i OPS-ów z ościennych powiatów.

Sprawozdanie finansowe.

Dz.852 Rozdz. 85201 Placówki opiekuńczo-wychowawcze

§ 3110	świadczenia dla opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	150 299,12 zł.
--------	--	----------------

Dz. 852 Rozdz.85201 Rodzinny Dom Dziecka

§ 3110	świadczenia społeczne	1 653,42 zł.
§ 4010	wynagrodzenia osobowe	1 120,00 zł.
§ 4110	składki na ubezpieczenia społeczne	182,58 zł.
§ 4210	zakup materiałów i wyposażenia	17 213,96 zł.
§ 4270	zakup usług remontowych	9 337,00 zł.

Ogółem: Rodzinny Dom Dziecka 29 506,96 zł.

Dz. 852 Rozdz. 85204 Rodziny Zastępcze

§ 3110	świadczenia społeczne dla rodz. Zastępczych	2 427 633,57 zł.
§ 4110	opłacone składki zleceniobiorca dla osoby prowadzącej Pogotowie Rodzinne	3 463,13 zł.
§ 4120	opłacony fundusz pracy za osobę prowadzącą Pogotowie Rodzinne	561,62 zł.
§ 4300	wypłata umowy zlecenia dla osoby prowadzącej Pogotowie Rodzinne	21 310,68 zł.

Ogółem: Rodziny Zastępcze: 2 452 969,00 zł.

Dz. 852 Rozdz. 85218

Wydatki PCPR kształtowały się w następujący sposób:

§ 3020	szkolenia	2 778,00 zł.
§ 4010	wynagrodzenia osobowe pracowników	280 606,00 zł.
§ 4040	dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	22 123,67 zł.
§ 4110	składki na ubezpieczenia społeczne	55 380,00 zł.
§ 4120	składki na fundusz pracy	8 120,00 zł.
§ 4210	zakup materiałów i wyposażenia:	
	zakup literatury do pracy i prenumerata	3 796,63 zł.
	zakup druków pomocy społecznej	414,15 zł.
	zakup drukarek, części do komputerów, programów antywirusowych	3 733,05 zł.
	zakup paliwa do samochodu służbowego	178,90 zł.
	zakup tonerów do kserokopiarki, drukarek	2 044,24 zł.
	zakup pozostałych materiałów biurowych (segregatory, papier ksero, teczki itp.)	3 202,03 zł.
	Ogółem § 4210:	13 369,00 zł.
§ 4260	zakup energii	6 131,00 zł.
§ 4270	zakup usług remontowych	3 583,00 zł.
§ 4300	zakup usług pozostałych:	
-	opłaty bankowe i pocztowe (w tym opłaty rodz. zastępcze)	8 569,30 zł.
-	telefon służbowy	1 928,41 zł.
-	umowy zlecenia nadzór nad dokumentacją rodz. zast. DPS, informatyk, remonty sprzętu komputerowego	19 769,00 zł.
-	faktury za udział w opłatach zgodnie z porozumieniem między Starostwem a PCPR	19 052,26 zł.
	Ogółem § 4300:	49 318,97 zł.
§ 4410	podróże służbowe	2 553,44 zł.
§ 4440	odpis na ZFŚS	8 348,00 zł.
	Ogółem: Rozdz. 85218	452 311,08 zł.
	Dz.852 Rozdz.85220 Specjalistyczna Poradnia Rodzinna	
§ 4210	zakup materiałów i wyposażenia	
-	- zakup części do komputera	575,03 zł.
-	- zakup art. biurowych(tonery, papier do ksero, faxu, itp.)	3 211,90 zł.
	Ogółem § 4210	3 787,00 zł.
§ 4260	zakup energii	3 213,00 zł.
§ 4270	zakup usług remontowych	770,00 zł.
§ 4300	zakup usług pozostałych	

- udział w opłatach zgodnie z porozumieniem Starostwa 17 185,66 zł.
- umowy zlecenia terapeutów prowadzących porady w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej 35 431,00 zł.
- opłaty za telefon służbowy 259,36 zł.
- opłaty bankowe 1 123,98 zł.

Ogółem § 4300 54 000 zł.

Ogółem Rozdz.85220 61 770 zł.

Dz.852 Rozdz.85231 Uchodźcy

§ 3110 Świadczenia społeczne dla uchodźców 15 000,00 zł.

Środki otrzymane z PFRON w 2004r. zostały rozdysponowane w następujący sposób:

1. Tworzenie (przystosowanie) nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych 234 000,00 zł.
2. Zwrot kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne 101 619,00 zł.
3. Finansowanie szkoleń osób niepełnosprawnych 9 990,00 zł.
4. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji 30 324,00 zł.
5. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych 208 846,00 zł.
6. Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej przy szpitalu w Ząbkach 321 936,00 zł.
7. Dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych 287 796,00 zł.
8. Dofinansowanie barier architektonicznych i w komunikowaniu 273 000,00 zł.
9. Kwota wydatkowana na pokrycie kosztów obsługi 36 710,00 zł.

Ogółem wydatkowano w 2004 r. ze środków PFRON 1 504 221,00 zł.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ CHARAKTERYSTYKA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W RAMACH POLITYKI SPOŁECZNEJ POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO OPARTYCH NA DANYCH ZE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH - POWIATOWA STRATEGIA INTEGRACJI I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Wykaz potrzeb

Stosownie do zapisu art. 112 ust 12 nowej ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) PCPR przedstawia coroczne sprawozdanie z działalności Centrum oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej. PCPR w Wołominie, jako samodzielna jednostka wchodząca w skład powiatowej administracji zespolonej, w zakresie pomocy społecznej realizuje zadania własne powiatu określone w art. 19 ustawy, jak również zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - ustalone w art. 20 - finansowane przez budżet państwa.

W stale pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-społecznej, trwającym od dłuższego czasu bezrobociu i ogólnie postępującego zubożenia, zwiększa się również w naszym powiecie liczba rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia zarówno materialnego jak również pomocy w pełnieniu funkcji rodzicielskich. Świadczy o tym rosnąca ilość wydanych przez sąd rodzinny postanowień o częściowym lub całkowitym pozbawieniu rodziców władzy rodzicielskiej, powoływaniu przez Sąd spokrewnionych rodzin zastępczych oraz o kierowaniu małoletnich dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych. Poprawa warunków materialnych tych rodzin leży w gestii samorządu gminnego, natomiast realizacja zadań publicznych o charakterze ponadgminnym, związanych z polityką prorodzinną i wspieraniem osób niepełnosprawnych spoczywa na instytucjach powiatowych.

W 2005 r. PCPR będzie po analizie potrzeb nadal wypełniało zadania statutowe, do których m.in. Należy:

- prowadzenie specjalistycznej poradni rodzinnej powołanej w 2001 r. (potrzeba stałego wsparcia rodzin),
- wyszukiwanie i szkolenie kandydatów na nowe rodziny zastępcze (potrzeba budowania rodzinnego systemu opieki nad dzieckiem),
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych powołanych na mocy postanowień sądu opiekuńczego,
- tworzenie rodzin zawodowych wielodzietnych i specjalistycznych,
- zapewnienie funkcjonowania mieszkań chronionych powstałych w 2004 r. i opieki nad ich mieszkańcami (potrzeba opieki i wsparcia osób usamodzielniających się),
- praca z nieletnimi w procesie usamodzielniania się - pomoc w uzyskaniu pracy i mieszkania oraz wypłacanie im pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie,
- dalsze systematyczne doszkalanie zawodowe kadry pomocy społecznej powiatu oraz doradztwo metodyczne w pracy kierowników i pracowników 12 ośrodków pomocy społecznej (potrzeba integrowania instytucji wsparcia),
- poszukiwanie możliwości otwarcia kolejnych Rodzinnych Domów Dziecka oraz wielodzietnych rodzin zastępczych.

Postrzegane przez PCPR potrzeby w ujęciu merytorycznym:

1. Rozbudowa i doskonalenie samorządowego systemu profilaktyki zagrożeń dziecka i rodziny. Z tego też tytułu m.in. rozpoczęcie pracy na rzecz rodzin naturalnych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, w celu umożliwienia im powrotu do tych rodzin.
2. Powołanie Zespołu Wsparcia zajmującego się młodzieżą, posiadającą postanowienie sądu opiekuńczego (lub karnego) o umieszczeniu w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oczekującą na wolne miejsce. W związku z tym potrzebne jest zatrudnienie specjalistów pracy socjalnej, którzy we współpracy z pracownikami ośrodków pomocy społecznej, pedagogami szkolnymi oraz kuratorami sądowymi przy udziale wolontariuszy organizować będą potrzebną pomoc. Kierowanie do placówek na całodobowy pobyt, powinno mieć miejsce tylko wówczas kiedy zostały wyczerpane wszystkie inne sposoby pomocy. Zatrudnienie dodatkowych specjalistów pracy socjalnej wzmocniłoby także pracę w rodzinami zastępczymi. Obecnie ponad 170 rodzin zastępczych obsługują pracownicy na 2 etatach.
3. Poszerzenie zakresu usług świadczonych przez Specjalistyczną Poradnię Rodziną przez zwiększenie ilości filii oraz zorganizowanie pomocy w formie terapii dla nieletnich opuszczających zakłady poprawcze - mających trudności w przystosowaniu się do życia i rodzin zastępczych niespokrewnionych mających problemy wychowawcze z dziećmi przysposobionymi.
4. Kontynuowanie opracowania i realizacja lokalnych programów profilaktycznych.
5. Szkolenie kadry pomocy społecznej powiatu.

Wykazy potrzeb związane z pracą Domów Pomocy Społecznej w Zielonce i Radzyminie oraz Domu Dziecka w Równem.

1. Dom Dziecka w Równem podlegający etapowej restrukturyzacji zgodnie z wymogami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 01.09.2000 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. z 2000 r., Nr 80 poz.900) w dochodzeniu do wymaganych standardów potrzebuje nakładów finansowych na przebudowę struktury organizacyjnej i kadrowej oraz na doposażenie w sprzęt i odzież dla wychowanków. Biorąc pod uwagę, że istota pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, polega na jego tymczasowym charakterze istnieje konieczna potrzeba współpracy Domu z rodzicami dzieci i sądem opiekuńczym, celem umożliwienia dzieciom powrotu do rodzin naturalnych lub umieszczenia w rodzinach zastępczych. Z powyższych względów wymagane jest poszerzenie działania w Domu stałego zespołu okresowej oceny sytuacji dziecka. Zespół winien składać się m.in. ze specjalistów takich jak: psycholog, pedagog, pracownik socjalny. Kontynuacji wymaga program grup usamodzielnienia. Stałą potrzebą jest zapewnienie funduszy na zakup opału, mebli do pokoi dzieci oraz odzieży i obuwia.
2. Dom Pomocy Społecznej w Zielonce oraz Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie mają potrzebę zakupu sprzętu technicznego i rehabilitacyjnego oraz remontów dostosowujących do wymogów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej z dnia 15 września 2000 r. (Dz. U. 2000, Nr 82 poz. 929).

Potrzeby z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.) Rada Powiatu decyduje o podziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymanych na realizację poszczególnych zadań. Proponowany przez PCPR podział środków otrzymanych z PFRON wynika z zapotrzebowania osób niepełnosprawnych Na dzień 21.02.2005r. na realizację oczekiwały:

- 140 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym - z analiz wykonania za lata ubiegłe wnioskuje się, że zapotrzebowanie na turnusy to około 600 dofinansowań rocznie (łącznie z opiekunami w szczególnych przypadkach) zaplanowana kwota powinna wystarczyć na dofinansowanie większości. Ta forma pomocy niepełnosprawnym postrzegana jest przez nich jako jedna z podstawowych;
- 27 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne szacuje się na podstawie wykonań z lat ubiegłych, że zapotrzebowania roczne to około 280 wniosków;
- 38 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się szacuje się na podstawie wykonań z lat ubiegłych, że zapotrzebowanie roczne to około 270 wniosków;
- 7 wniosków o dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji osób niepełnosprawnych;
- 3 wnioski na przystosowanie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

W przypadku turnusów rehabilitacyjnych, istnieje duża potrzeba odstąpienia od zasady udzielania dofinansowania co drugi rok i w ten sposób umożliwienie wszystkim zainteresowanym, spełniającym określone wymogi formalne, skorzystanie z 2-tygodniowej rehabilitacji. W przypadku zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, PCPR szacuje na podstawie ubiegłorocznego zapotrzebowania, a także wstępnych deklaracji zgłaszanych przez wnioskodawców w bieżącym roku.

II. Charakterystyka programów

Programy operacyjne w ramach polityki społecznej Powiatu Wołomińskiego przyjęte w oparciu o strategię rozwiązywania problemów społecznych.

1. Określenie diagnozy wynikającej ze strategii.
2. Zadania powiatu wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

Ad. 1.

Określenie diagnozy wynikającej ze strategii

Według danych statystycznych Powiat Wołomiński wyróżnia się negatywnie na tle innych powiatów województwa Mazowieckiego sytuacją dzieci i młodzieży. Nasz Powiat ma najwyższy na Mazowszu wskaźnik niedostosowania społecznego w/w grupy. Oznacza to, iż relatywnie dużo młodzieży zamieszkującej Powiat Wołomiński nie kontynuuje nauki na poziomie średnim oraz zagrożonych jest trwałą marginalizacją przestępczą. Ta sytuacja ma swoje odzwierciedlenie w wydawanej przez Sąd Rodzinny w Wołominie dużej ilości postanowień kierujących dzieci i młodzież do placówek opiekuńczo- wychowawczych lub resocjalizacyjnych.

Analizując informacje dotyczące zasobów infrastrukturalnych poszczególnych gmin warto podkreślić, że większość z nich nie ma usług zaspokajających selektywne potrzeby dzieci i młodzieży zaniedbanej socjalnie czy usług zaspokajających potrzeby samorealizacji dzieci i młodzieży z upośledzeniem mentalnym i sprawnościowym.

Z przeprowadzonej analizy istniejącej infrastruktury społecznej wynika, że wiele osób nie ma możliwości zaspokojenia swoich potrzeb, a rozwiązanie tego problemu i poprawa ich sytuacji życiowej wiąże się z dostępem do odpowiednich usług. Dlatego też w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjęto, że realizacja celów strategicznych wymaga podjęcia dwóch grup zadań:

- poprawę dostępności i jakości usług już istniejących,
- tworzenie nowych usług,

w ramach których powinny być podjęte następujące działania:

- doradztwo gminnym i powiatowym strukturom pomocy społecznej w zakresie badań potrzeb społecznych oraz konstruowania lokalnych projektów działań odpowiadających lokalnym potrzebom i priorytetom,
- doradztwo kierownikom gminnych i powiatowych struktur pomocy społecznej w przygotowaniu projektów lokalnych programów pomocy społecznej,
- supervizja dla pracowników socjalnych (w podstawowym zakresie),
- koordynowanie współpracy między poszczególnymi placówkami pomocy,
- określenie potrzeb szkoleniowych kadry pomocy społecznej w powiązaniu zrealizowanymi na terenie powiatu programami i projektami,
- monitorowanie i ewaluacja realizowanych na terenie powiatu programów i projektów.

Ad. 2. Zadania powiatu wynikające z ustawy o pomocy społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2004 r., Nr 64 poz. 3737) realizuje zadania własne i zlecone, które precyzuje art. 19 i art. 20.1 w/w ustawy.

„Art. 19. Do zadań własnych powiatu należy:

1. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
3. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieciach oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
4. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
5. pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
6. przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
7. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

8. pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
9. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
10. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczenie w nich skierowanych osób;
11. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej;
13. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
14. szkolenie i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej z terenu powiatu;
15. doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
16. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
18. sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
19. utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników.

Art. 20.1 Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.”

Programy operacyjne realizowane w oparciu o powyższy dokument

W oparciu o ustawowe zadania oraz diagnozę wynikającą ze strategii podjęto następujące programy

Program 1 - Specjalistyczna Poradnia Rodzinna (odpowiada za zadania strategii - danie mieszkańcom szans podniesienia wiedzy dotyczącej wzrostu ich problemów)

W ramach Samorządowego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną dla Powiatu Wołomińskiego, realizowany jest program Wsparcia Dziecka i Rodziny, którego głównym elementem jest Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Jej celem jest zwiększenie dostępności usług pomocniczych dla mieszkańców Powiatu Wołomińskiego. Udało się nawiązać współpracę z Ośrodkami Pomocy Społecznej, szkołami ponadgimnazjalnymi, organizacjami pozarządowymi, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną oraz samorządami lokalnymi gmin: Tłuszcz, Marki, Zielonka, w skutek czego powstały filie SPR w Tłuszczu (rok 2002), Markach (rok 2003), Zielonce (rok 2004).

W ramach programu Specjalistyczna Poradnia Rodzinna dla rodziców i rodzin (w tym niedostosowanych społecznie dzieci i młodzieży) podjęte zostały następujące zadania:

- warsztaty umiejętności wychowawczej,
- spotkania z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami/opiekunami,
- spotkania mające na celu pomoc psychologiczną dla kobiet pozostających przez dłuższy okres bez pracy,
- szkolenia dla pracowników OPS nt. „Kształtowanie umiejętności nawiązania trudnego kontaktu oraz problemu wypalenia zawodowego”,
- szkolenia dla pracowników Domu Dziecka w Równem,
- zajęcia terapeutyczne i edukacyjne dla dzieci nadpobudliwych,
- zajęcia dla dzieci zagrożonych dysleksją,
- udzielanie porad prawnych i psychologicznych w ramach dyżurów specjalistów.

W roku 2004 działalnością SPR były:

- terapia indywidualna dzieci i rodziców,
- warsztaty umiejętności wychowawczych,
- cykl spotkań z rodzicami o charakterze edukacyjno-informacyjnym,
- cykl artykułów do prasy lokalnej i internetu,
- zajęcia terapeutyczne dla dzieci nadpobudliwych mających trudności w kontaktach z rówieśnikami i rodzicami (Zespół Szkół nr 2 w Kobyłce),
- wsparcie programu NOE raz programu dla wychowawców i rodziców: „Odczuwaj, ufaj, mów” w Zespole Szkół w Poświętnem,
- zajęcia z dziećmi i rodzicami dzieci z syndromem ADHD w Zespole Szkół w Ostrówku,
- spotkanie z kuratorami Sądu w celu opracowania metod pracy z rodzinami zastępczymi i biologicznymi,
- udzielanie porad prawnych i psychologicznych w ramach dyżurów specjalistów:

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna, ul. Legionów 78, Wołomin

Prawnik: wtorek 15.00 – 19.00; Psycholog : poniedziałek 16.00- 19.00, środa, czwartek 16.00-18.00

- SPR filia w Markach, ul. Sportowa 3 (Ośrodek Zdrowia)
- Prawnik: poniedziałek 16.00-18.00; Psycholog: Środa 17.00-19.00
- SPR filia w Zielonce, ul. Mickiewicza 18 (Ośrodek Zdrowia) Prawnik: Piątek 15.00-18.00; Psycholog: Poniedziałek 16.00-19.00

SPR filia w Tłuszczu, ul. Powstańców 27 (Ośrodek Zdrowia)

Prawnik: Środa 16.00-18.00; Psycholog: Poniedziałek 13.00-15.00

Program 2 - Mieszkanie chronione - Gniazdo (odpowiada na zakreślony w strategii problem braku wypełnienia potrzeby opieki i socjalizacji grupy młodzieży opuszczającej placówki).

PCPR ze środków finansowych uzyskanych w ramach dotacji przyznanej przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej na projekt „Mieszkanie chronione-Gniazdo” utworzyło 4 mieszkania chronione, w których może przebywać 4 - 8 usamodzielnionych wychowanków

placówek opiekuńczo- wychowawczych i rodzin zastępczych. Obecnie w mieszkaniu chronionym przebywa czworo wychowanków. Utworzenie mieszkań chronionych jest wyjściem na przeciw oczekiwaniom młodych ludzi opuszczających placówki, co komponuje się z potrzebami socjalizacyjnymi i mieszkaniowymi tej grupy wiekowej.

Program 3 - Doradztwo i szkolenia metodyczne dla Ośrodków Pomocy Społecznej (odpowiada na wniosek strategii o wprowadzenie doradztwa gminnym strukturom pomocy społecznej).

W 2003 roku zadania z zakresu szkolenia i doskonalenia zawodowego kadry pomocy społecznej i doradztwa zawodowego kadr pomocy społecznej oraz doradztwa metodycznego dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych z naszego powiatu, PCPR realizowało poprzez:

- bieżącą współpracę z kierownikami Ośrodków Pomocy Społecznej we wdrażaniu ukazujących się aktów prawnych takich jak: ustawa o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, ustawa o rencie socjalnej, ustawa o zatrudnieniu socjalnym, ustawa o zmianach w ustawie o pomocy społecznej, zasiłkach rodzinnych itp.,
- świadczenie doradztwa metodycznego w postępowaniu administracyjnym przed samorządowym kolegium odwoławczym,
- udzielanie porad w zakresie stosowania kodeksu postępowania administracyjnego,
- opracowywanie dla ops-ów niektórych wzorów decyzji administracyjnych,
- konsultacje pracowników w siedzibie ops (Ząbki, Strachówka, Jadów, Klembów, Radzymin),

zorganizowanie dwóch szkoleń grupowych w maju i listopadzie 2003 z udziałem 65 osób-pracowników dps, ops i organizacji pozarządowych na temat: „psychologiczne mechanizmy uzależnień-wiodące modele pomocy rodzinie oraz kształtowanie umiejętności trudnego kontaktu-problem wypalenia zawodowego.”

W roku 2004 PCPR dla zacieśnienia współpracy pomiędzy Centrum a Ośrodkami Pomocy Społecznej w budowaniu systemu opieki nad dzieckiem i rodziną zorganizowało naradę z udziałem Kierowników i pracowników socjalnych OPS z terenu Powiatu Wołomińskiego oraz przedstawicieli Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego. Podjęto wnioski mające na celu usprawnienie przepływu informacji oraz ustalono płaszczyznę współpracy obydwu podmiotów (PCPR i OPS) w zakresie pracy socjalnej zwłaszcza w środowisku, w którym może być zagrożone dobro dziecka.

W roku bieżącym odbyło się również spotkanie w Kierownikami, pracownikami socjalnymi Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu naszego Powiatu, jak również przedstawicielami PCPR-ów i OPS-ów z terenu Województwa Mazowieckiego, na którym poruszane były kwestie znaczenia pracy socjalnej w tworzeniu gminnego i powiatowego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz zagadnienia związane z wdrażaniem nowej ustawy o pomocy społecznej. Planowane jest przeprowadzenie szkolenia z udziałem przedstawiciela Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Dzięki systematycznej współpracy z kuratorami zawodowymi Sądu Rodzinnego możliwa była lepsza diagnoza sytuacji rodzin niedostosowanych społecznie. W efekcie tej współpracy oraz spotkań szkoleniowych Sąd w większej mierze umieszcza dzieci w rodzinach zastępczych aniżeli w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Program 4 - Rodzinny Dom Dziecka (odpowiada na problem określony jako zaspokojenie potrzeb selektywnych grup dzieci i młodzieży, które utraciły opiekę rodzicielską).

Ustawowym zadaniem Powiatu jest zapewnianie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców. Zadanie to jest realizowane poprzez umieszczanie tych dzieci w rodzinach zastępczych bądź w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Nie wszystkie

dzieci mogą trafić do rodzin zastępczych dlatego konieczne jest zapewnienie im miejsc w odpowiednich placówkach. Tworzenie nowych placówek powinno odbywać się przy uwzględnieniu potrzeb dzieci i możliwości realizowania rodzinnej opieki zastępczej na terenie Powiatu Wołomińskiego. Obecnie niewiele osób zainteresowanych jest byciem rodziną zastępczą. Dlatego konieczne jest szukanie innych rozwiązań, takich jak rodzinne domy dziecka, które łączą w sobie cechy placówki i domu rodzinnego. Powołanie tego typu Domu na terenie Powiatu odpowiada założeniom reformy systemu opieki zastępczej jak również potrzebom społecznym. Taka forma wychowania, zbliżona do warunków domu rodzinnego jest najbardziej efektywna, daje możliwość indywidualnego podejścia do dziecka oraz bezpośredniej opieki i wychowania, a dzieciom poczucie bezpieczeństwa i przynależności do rodziny.

Program 5 - Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych (odpowiada na problem określony jako zaspokojenie potrzeb selektywnych grup dzieci i młodzieży, które utraciły opiekę rodzicielską).

Program szkolenia kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych PRIDE jest programem amerykańskim, który wykorzystywany jest również w wielu krajach europejskich, takich jak Holandia, kraje skandynawskie czy Węgry. Jest to program przygotowany w oparciu o kilkudziesięcioletnie doświadczenie praktyków i teoretyków w dziedzinie rodzinnej opieki zastępczej w wielu krajach świata. Program świetnie nadaje się do użycia w Polsce, ponieważ nie odnosi się do amerykańskich warunków czy możliwości, ale raczej umiejętności (kompetencji) jakie powinny posiadać osoby przygotowujące się do pełnienia opieki zastępczej. Zaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych, jak i przede wszystkim psychicznych i emocjonalnych-obowiązki opiekunów zastępczych są takie same na całym świecie, tak jak taki sam jest ból i rozpacz dziecka, które utraciło własnych rodziców.

W roku 2003 pracownicy Centrum skończyli rozpoczęte w roku 2002, szkolenie II grupy kandydatów obejmujących 6 rodzin, z których wszystkie zostały zakwalifikowane do pełnienia roli rodziny zastępczej, 2 z nich przyjęły pod swoją opiekę dzieci. Szkolenie III grupy rozpoczęło się w kwietniu 2003, przeszkolono 6 rodzin, z których 5 zostało zakwalifikowanych i 3 z nich przyjęły dzieci. W listopadzie w 2003r. rozpoczął się kolejny cykl szkoleniowy, w którym uczestniczyło 10 rodzin (w tym 5 osób samotnych), zakończył się on w styczniu 2004 roku. Jeszcze w tym samym roku rozpoczęliśmy szkolenie kolejnej grupy kandydatów.

Program 6 - Biuro Porad Obywatelskich (odpowiada na wnioski strategii o podniesieniu wiedzy na temat świadomości prawnej i obywatelskiej).

Ideą poradnictwa obywatelskiego jest informowanie obywateli o ich prawach i uprawnieniach, wskazywanie możliwych rozwiązań problemów, wspieranie obywateli w samodzielnym podejmowaniu decyzji, a także dostarczenie obywatelom niezbędnego minimum wiedzy potrzebnej do samodzielnego rozwiązywania problemu. Udzielanie przez profesjonalnie wyszkolonych doradców porady powinny być bezpłatne, poufne, bezstronne, otwarte dla wszystkich i niezależne. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych przewiduje wprowadzenie doradców obywatelskich, którzy daliby mieszkańcom poszczególnych gmin powiatu szanse podniesienia poziomu swojej wiedzy, świadomości prawnej i obywatelskiej. Podstawę prawną wprowadzenia doradztwa obywatelskiego daje ustawa o pomocy społecznej, która zobowiązuje Powiat do prowadzenia usług w zakresie informacji o prawach i uprawnieniach. W celu realizacji w/w zadań PCPR nawiązał współpracę z Stowarzyszeniem Centrum Informacji Społecznej z Warszawy, mającym wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu Biura Porad Obywatelskich w Warszawie. W ramach wspólnego projektu stworzenia BPO w Wołominie, udało nam się przeszkolić przedstawicieli organizacji pozarządowych mających prowadzić w/w Biuro. Trwają prace nad wdrożeniem fazy realizacji.

Inne programy zbieżne z diagnozą strategii realizowane od kilku lat:

Program 7 - Wsparcie osób niepełnosprawnych (zadanie oparte o współpracę z PFRON).

Program 8 - Wspieranie lokalnych placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

Program 9 - Wsparcie finansowe i merytoryczne dla organizacji pozarządowych pomagających osobom niepełnosprawnym.

Program 10 - Realizacja programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program 11 - Poprzez działalność DPS-ów oraz organizacji pozarządowych realizowany jest program zaspokajania potrzeb zdrowotnych oraz opieki osób starych.

Program 12 - Program integracji dla osób otrzymujących status uchodźcy.

Program 13 - Program reakcji na sytuacje kryzysowe poprzez realizację zadania interwencji kryzysowej.

Ad. 4 Planowane programy do realizacji

W związku ze zjawiskiem bezrobocia w Powiecie Wołomińskim planowane są programy:

a) Programy na rzecz osób bezrobotnych w ramach zaspokojenia potrzeby społecznej użyteczności osób w wieku poprodukcyjnym, przy współudziale Powiatowego Urzędu Pracy.

Inne programy planowane:

1. Programy zaspokajające potrzeby opiekuńcze i zdrowotne osób w wieku poprodukcyjnym w związku z przewidywanym wzrostem populacji osób powyżej 60-go roku życia.
2. W ramach kontynuacji Powiatowego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną planuje się program wsparcia działalności ponadgminnych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
3. W ramach rozbudowywania działań na rzecz dzieci, które utraciły opiekę rodzicielską planuje się powołanie komisji ds. kwalifikacji kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych jako załączka ośrodka adopcyjnego.